

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף שפות
הפיקוח על הוראת ערבית ואסלאם

ספטמבר 2020

מתווה למידה והערכה- ערבית למגזר היהודי

בחטיבות העליונות הוראת הערבית היא מקצוע בחירה בהיקף של 5 יח"ל. תחום הדעת ערבית ואסלאם במשרד החינוך רואה חשיבות עליונה בהוראה- למידה- הערכה (הל"ה) מעמיקה ומשמעותית, כזו שמרחיבה דעת, מחנכת לערכים, מקדמת חשיבה, ומעוררת סקרנות ומפתחת לומד עצמאי תוך פיתוח חשיבה ולמידה שיתופית. הל"ה מבוססת על מגוון דרכים, משלבת פדגוגיה דיגיטלית המותאמות למיומנויות המאה ה-21, דיונים מעמיקים, למידה בין-תחומית ולמידת עמיתים. בתחום הדעת הושם דגש על:

1. פיתוח מיומנויות השפה
2. חיזוק השיח הבין אישי והכרת התרבות
3. התמודדות עם טקסטים מסוגים שונים

המתווים שיוצעו בתחום הדעת ערבית ואסלאם יאפשרו למורים גמישות בהערכה בהתנהלות השוטפת ובתהליך הלמידה. כמו כן, המתווים המוצעים מותאמים לתנאי ביה"ס וללמידה היברידית. חשוב להדגיש כי יש ללמד את כלל הידע, המיומנויות והערכים שהוגדרו במיקוד לשנה זו. כמו כן, הציון יהיה מורכב מהצטברות של אירועי הערכה לאורך זמן בנוסף לאירוע מסכם ושיש לבנות את אירועי ההערכה לאורך כל השנה, בהלימה לדרך ההערכה באירוע המסכם למידה.

המלצות צוות הפיקוח וההדרכה בהוראת הערבית והאסלאם לשלושה מתווים אפשריים (מתווה אחד לבחירת המורה מבין שלושת המתווים המוצעים):

מתווה ראשון יכלול את כל החלקים הבאים:

1. הגשת [פרזנטציה/ מצגת](#) כתובה בערבית והצגתה בכיתה תוך שילוב השיח הדבור בכל שלישי / מחצית.
2. מבחן / אירוע מסכם למידה בכתב בכל שלישי / מחצית (דוגמאות ניתן למצוא [בקישור הבא](#))
3. [מבחן בכתב](#) / [אירוע מסכם למידה בכתב](#) בסוף שנת הלימודים, בהתאם למיקוד לשנת תשפ"א בדגם 018381 בערבית למגזר היהודי.

תהליך הלמידה של הנושא הנבחר במסגרת הפרזנטציה / המצגת, יערך בשלבים תוך קבלת משוב מקדם למידה והערכה מעצבת מן המורה בכל שלב ושלב בעבודות, מבחנים, מטלות וכו'. יש להדגיש, כי המשימות יוגשו באופן פרטני.

מתווה שני יכלול את כל החלקים הבאים:

1. פורטפוליו המכיל לפחות [שלוש משימות מקוונות](#) (אחת מתוכן תשלב שיח דבור) בכל שלישי / מחצית.
2. מבחן / אירוע מסכם למידה בכתב בכל שלישי/ מחצית (דוגמאות ניתן למצוא [בקישור הבא](#)).

3. [מבחן בכתב](#) / [אירוע מסכם למידה בכתב](#) בסוף שנת הלימודים, בהתאם למיקוד לשנת תשפ"א בדגם 018381 בערבית למגזר היהודי.
הפורטפוליו יכול להכיל: [מצגת שיתופית](#), [הגשת עבודה](#), [בחנים מקוונים](#) וכד'.
המשימות המקוונות שירכיבו את פורטפוליו הלמידה יכללו נושאים ממוקדים ביחידות הלימוד במהלך השליש / המחצית.
תהליך הלמידה של הנושא הנבחר במסגרת הפורטפוליו יערך בהערכה מעצבת בשלבים לאורך השליש / המחצית ויכלול קבלת משוב מקדם למידה מן המורה בכל שלב ושלב בעבודות, מבחנים, מטלות וכו'.
יש להדגיש, כי יש להגיש את הפורטפוליו באופן אישי.

מתווה שלישי יכלול את כל החלקים הבאים:

1. תיק עבודות הכולל שלוש משימות להבעה ובכתב בע"פ בתחומים: ספרות, אקטואליה ומאמרי מפמ"ר (המשימות יכולות לכלול: אנסינים, ניתוח יצירות ספרותיות, השוואה בין מאמרים שונים בנושא מסוים)
2. מבחן / אירוע מסכם למידה בכתב בכל שלישי / מחצית (דוגמאות ניתן למצוא [בקישור הבא](#))
3. [מבחן בכתב](#) / [אירוע מסכם למידה בכתב](#) בסוף שנת הלימודים, בהתאם למיקוד לשנת תשפ"א בדגם 018381 בערבית למגזר היהודי.

תהליך הלמידה של הנושא הנבחר במסגרת תיק העבודות יערך בהערכה מעצבת בשלבים לאורך השליש / המחצית ויכלול קבלת משוב מקדם למידה מן המורה בכל שלב ושלב בעבודות, מבחנים, מטלות וכו'.
יש להדגיש, כי יש להגיש את תיק העבודות באופן אישי.

המלצות לשימוש המורים: [דוגמאות לדרכי למידה](#), [מחווון להערכה בכתב ולהערכה בע"פ](#).

ניתן למצוא חומרי למידה נוספים באתר המפמ"ר בקישור: bit.ly/atarmafmar

מצורפים חומרי למידה לחטיבה עליונה [בהתאם למיקוד הלמידה](#) הכוללים דרכי למידה מגוונות והערכה רלוונטית לנושאי הלימוד.

מתווה הערכה ולמידה - עולם הערבים והאסלאם למגזר היהודי

עולם הערבים והאסלאם הינו מקצוע רלוונטי ועדכני, המאפשר ללומד להכיר את המרחב במזרח התיכון ואת השינויים התכופים המתרחשים בו ולנתח באמצעות מיומנויות המאה ה-21 את המרחב הגיאוגרפי המשתנה. בין אותן מיומנויות ניתן למנות את היותו של התלמיד לומד עצמאי, המתמצא ביכולות חקר, הן במרשתת והן ספרות כתובה. לפיכך, כחלק מהעמקת מיומנויות אלו בקרב התלמידים, כמו גם בקרב מורי המקצוע, יוצעו בהמשך מתווי למידה שונים, המבקשים לתת מענה לתקופה מאתגרת זו מחד, וכן למיצוי יכולות הלמידה וההוראה מאידך.

המתווים אשר יוצעו למורים, מבקשים לתת מענה לסיטואציה הלמידה, המשלבת בין פעילות הוראה פרונטלית לבין למידה מרחוק. לאור המצב המשתנה, על המורים לאמץ מתווי הוראה והערכה, אשר יוכלו לתת מענה לצרכים הפדגוגיים של תלמידים. יש לציין כי כל בית ספר יוכל לבחור בין המתווים על פי החלטתו, ובהתאם לתנאי הלמידה המוצעים בבית הספר, ולאופי הכיתה ולתנאים המשתנים בה.

לאור העובדה שמקצוע עולם הערבים והאסלאם הינו מקצוע בחירה מוגבר ברמת חמש יח"ל, חשוב להדגיש בכל אחד מהמתווים, כי על המורה ללמד את כלל הידע שעל התלמיד לדעת על פי מיקוד הלמידה המופיע באתר "לומדים בביטחון" וכי הערכתו המסכמת של התלמיד תהיה מורכבת ממספר אירועי הערכה שונים ומאירוע הערכה מסכם בכתב.

להלן שלושה מתווים מוצעים, המאפשרים בחירה למורים עבור הערכת התלמידים במקצוע עולם הערבים והאסלאם:

מתווה ראשון יכלול את כל החלקים הבאים:

1. הגשת [פרזנטציה/מצגת](#) כתובה והצגתה בכיתה בכל שלישי / מחצית.
2. מבחן / אירוע מסכם למידה בכל שלישי/ מחצית.
3. מבחן [בכתב](#) / אירוע מסכם למידה [בכתב](#) בסוף שנת הלימודים, בהתאם למיקוד לשנת תשפ"א.

תהליך הלמידה של הנושא הנבחר במסגרת הפרזנטציה / המצגת, יערך בהערכה מעצבת בשלבים לאורך השלישי / המחצית ויכלול קבלת משוב מקדם למידה מן המורה בכל שלב ושלב בעבודות, מבחנים, מטלות וכו'.

יש להדגיש, כי על המצגות המוגשות להיות אישיות.

טרם הגשת המצגת על ידי התלמיד, על המורה לפרסם מחוון עבודה, אשר על פיו יעבוד התלמיד ויוערך. במחווון יש לתת דגש גם למקוריות התלמיד, יוזמות, מקורות המידע עליהם הוא יכול להסתמך וכן תהליך העבודה והבקרה של התלמיד על עבודתו האישית.

מתווה שני יכלול את כל החלקים הבאים:

1. פורטפוליו המכיל לפחות שלוש משימות מקוונות בכל שלישי / מחצית.
2. מבחן / אירוע מסכם למידה בכל שלישי / מחצית.
3. מבחן [בכתב](#) / אירוע מסכם למידה [בכתב](#) בסוף שנת הלימודים בהתאם למיקוד לשנת תשפ"א.

הפורטפוליו יכול להכיל: מצגת שיתופית, הגשת עבודה, בחנים מקוונים וכו'. המשימות המקוונות שירכיבו את פורטפוליו הלמידה יכללו נושאים ממוקדים ביחידות הלימוד במהלך השלישי / המחצית.

כל תלמיד יכין במהלך כל שלישי / מחצית שלוש מטלות מתוקשבות אשר יתואמו מול המורה, בהן הוא יתבקש לשקף את הידע במושגים ונושאי לימוד מעולם הערבים והאסלאם.

תהליך הלמידה של הנושא הנבחר במסגרת הפורטפוליו יערך בהערכה מעצבת בשלבים לאורך השלישי / המחצית ויכלול קבלת משוב מקדם למידה מן המורה בכל שלב ושלב בעבודות, מבחנים, מטלות וכו'. יש להדגיש, כי על המשימות המוגשות להיות אישיות.

טרם הגשת המטלות על ידי התלמיד, על המורה לפרסם מחוון, אשר על פיו יעבוד התלמיד ובהתאם תהיה הערכה מעצבת של המורה. במחווון יש לתת דגש גם למקורות התלמיד, יוזמות, מקורות המידע עליהם הוא יכול להסתמך וכן תהליך העבודה והבקרה של התלמיד על עבודתו האישית.

מתווה שלישי יכלול את כל החלקים הבאים:

1. הבעת תוכן הנלמד כחלק מתכנית הלימודים באמצעות תוצר הכולל שימוש בכלים דיגיטליים אינפוגרפיים בכל שלישי / מחצית (לדוגמא: עמוד עיתון, סיור וירטואלי, סרטון, Powtoon וכו').
2. מבחן / אירוע מסכם למידה בכל שלישי / מחצית.
3. מבחן בכתב / אירוע מסכם למידה בכתב בסוף שנת הלימודים בהתאם למיקוד לשנת תשפ"א.

תהליך הלמידה של הנושא הנבחר באמצעות התוצר יערך בהערכה מעצבת בשלבים בכל שלישי / מחצית ויכלול קבלת משוב מקדם למידה מן המורה בכל שלב ושלב בעבודות, מבחנים, מטלות וכו'. יש להדגיש, כי על התוצרים המוגשים להיות אישיים.

[דוגמא לבחינה מסכמת מקוונת](#) בעולם הערבית והאסלאם למגזר היהודי בדגם 019281 מותאמת למיקוד תשפ"א.

[דוגמא נוספת לבחינה מסכמת](#) בעולם הערבים והאסלאם מותאמת למיקוד תשפ"א.

דוגמאות לכלים טכנולוגיים אשר המורים והתלמידים יכולים לעשות בהם שימוש ובהם תכנים מנושאי הלימוד:

1. [Padlet](#) – דוגמא להוראת/למידת נושא מחדד נביא האסלאם
2. [Dipity](#) – ציר זמן דיגיטלי, בו התלמיד יכול להציג בפני הכיתה מאורעות היסטוריים הקשורים בתכנית הלימודים, תוך שימוש בתמונות, סרטונים וקישורים רלוונטיים.
3. [Kahoot](#) – משחק טריוויה בו התלמיד יכול להכין שאלות לכיתה אודות נושא מחומר הלימוד.
4. [גוגל פורמס](#) - מסמך שאותו יכול המורה/התלמיד לבנות ובו שאלות שיתופיות או אישיות לתלמידים בכיתה.

[דוגמא להמלצה למחווון](#) לתשובה עבור הבחינה המסכמת.